

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti tuo hyvin esiin kulttuurialan merkityksen yhteiskunnalle ja sen potentiaalin ekologisen murroksen edellyttämässä muutoksessa. Erityisen ansiokkaasti on raportissa tuotu esiin kulttuurin vaikutus kansakunnan inhimillisen pääomaan ja sen kasvuun. Kulttuuri on kansakunnan tärkeintä pääomaa. Ilman sitä, miksi edes taistellaan, kuten raportin alussa Churchillin suulla todetaan.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

Raportin viisi tärkeintä toimenpide-ehdotusta Oulun kaupungin mielestä ja kiireellisimmät toteuttaa seuraavalla hallituskaudella ovat:

1. Lisätään kulttuurialan rahoitusta valtion talousarviossa yhteen prosenttiin.
2. Ratkaistaan kulttuurin ja luovien alojen edistämiseen liittyvät hallinnonrajat ylittävät haasteet.
 - a. Oulu kannattaa lämpimästi eurooppalaisen kulttuurigaalan järjestämistä osana Oulun vuoden 2026 kulttuuripääkaupunkivuotta.
3. Valtio osoittaa kuntien kulttuuritoiminnan tueksi kohdennettua valtionavustusrahoitusta yhdenvertaisuuden turvaamiseksi (kulttuuriosallistumisen tasa-arvoraha) sekä lisää määrärahaa valtakunnallisten ja alueellisten kehittämistehtävien rahoittamiseksi (tasokorotus 7,5Me 2024).

4. Taiteen perusopetusta ja taidekasvatusta kehitetään niin että tarjontaa on koko maassa ja eri taiteenaloilla. Selvitetään tarve uudistaa laki taiteen perusopetuksesta.

5. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistavat kulttuurihyvinvointitoimintaa edistäviä yhteistoimintarakenteita ja rahoitusratkaisuja (tasokorotus 1,5 milj. euroa vuonna 2025, pysyvä)

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioituiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Oulu kannattaa lämpimästi Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi -raportin (v. 2021) politiikkasuositusten toteuttamista toimintaohjelman puitteissa, arkkitehtuuripoliittisen ohjelman 2022-35, kulttuuriperintöstrategian ja kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan toimeenpanoa.

Valtakunnallinen tutkimustieto kulttuurin hyvinvointi- ja aluetaloudellisista vaikutuksista on tärkeää, jotta poliittiseen päätöksentekoon voidaan tuottaa tietoa kulttuuripalveluihin tehtyjen investointien vaikutuksista.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Oulu kannattaa esityksiä.

Oulun toive on, että Euroopan kulttuuripääkaupunkivuosi 2026 nähdään niin pohjoisen Suomen kuin koko Suomen yhteisenä projektina. Oulu tukee eurooppalaisen kulttuurigaalan perustamista ja toimii erittäin mielellään alustana gaalalle 2026.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Oulu kannattaa esityksiä.

Kulttuurin painoarvo kunnissa kasvaa, kun sivistystoimialasta tulee kunnan keskeinen toimiala. Jotta kunnat voivat kulttuuria edistää, tarvitaan raportissa esitettyjä toimenpiteitä, joilla voidaan lisätä taide- ja kulttuuritarjontaa eri puolilla maata eli lisätä myös kulttuuritoimijoiden liikkuvuutta, kiertueita, vierailuja ja etätarjontaa. Valtion kulttuuribudjetin korottamisen ohella tarvitaan valtion ja kuntien yhteisrahoitusta ja yhteistyötä sekä luovien alojen rahaston kaltaisia rahoitusinstrumentteja.

Myös valtakunnallinen tutkimustieto kulttuurin hyvinvointi- ja aluetaloudellisista vaikutuksista on tärkeää, jotta poliittiseen päätöksentekoon voidaan tuottaa tietoa investointien vaikutuksista.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Oulu kannattaa esityksiä.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Oulu kannattaa esityksiä.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Oulu kannattaa esityksiä.

Tämän teeman kokonaisuus rakentuu sille, että opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuribudjettia korotetaan hallituskauden aikana, ja että lisämäärärahoja voidaan kohdentaa mm. kuntien kulttuuritoimintalain mukaisesti kehittämissuhteisiin, kulttuurin tasa-arvorahaan sekä kuntien kansallisen eKirjaston kehittämiseen.

Kuntien yhteinen eKirjasto vaatii erityistä huomiota tekijäoikeuksien ja lainauskorvauksien osalta tekijäoikeuden haltijoille. E-aineiston kohdalla ei pidä ajautua tilanteeseen, missä aineistojen ympärille muodostuu kalliita maksumuureja tai rajattuja saatavuusongelmia. eKirjasto -asiassa tulee huolehtia valtakunnallisesti yhdenvertaisen palvelun ja aineiston saatavuus jokaiselle asiakkaalle.

Palveluverkon kohdalla kirjastoautojen uushankinnat ovat historiallisessa tilanteessa. Kirjastoautot ovat vanhenemassa ja tarvitaan valtion rahoitusta huolehtimaan siirtyminen kalliimpien sähkö- tai kaasuautojen käyttöönottoon. Kuntien investointitarpeissa kirjastoautojen uusinnat monesti jäävät poissa päätösesityksistä, vaikka kirjastoautojen merkitys kirjastopalvelujen saavutettavuuteen on erittäin tärkeää.

Alueellinen ja valtakunnallinen kehittämissuhteitä on yksi merkittävin keino luoda alueille ja koko Suomeen yhdenvertaisen kehittämissuhteitä ja täydennyskoulutusjärjestelmän. Valtion rahoittamana toiminnat ovat ministeriön ohjauksessa ja yhteistyömallit muodostavat jokaiseen kunnankirjaston nähdessä vaikuttavan kokonaisuuden. Valtion perusrahoituksen ja indeksikorotusten määrä on oltava riittävä tähän tarkoitukseen.

Edellä mainittujen tavoitteiden ohella olisi tärkeää tukea myös tiloja. Sopivien harjoittelu- ja esiintymis- ja näyttelytilojen tarve on jatkuva. Kunnissa on tiloja, mutta näiden soveltuvuus suoraan kulttuuritoimintaan harvoin mahdollista. Valtion tukea tarvitaan kulttuuritilojen kunnostamiseen, uudistamiseen ja myös rakentamiseen, myös tulevina vuosina.

Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa tarvitsemme dialogisuutta eri väestöryhmien välillä, kulttuuritietoisuutta eri ammattiryhmissä ja kansalaisilla tietoisuutta omista juuristaan. Tästä syystä yhteistyötä kulttuuriperintöyhteisön sekä kasvatusta ja opetusta tekevien kanssa olisi tarpeen tukea kunnissa. Kohdennetuilla toimilla, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja integroitumista yhteiskuntaan tuetaan yleisesti ihmisten hyvinvointia ja yhteiskuntarauhaa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten osallisuutta voitaisiin lisätä kulttuurin avulla jo kotoutumisprosessin aikana.

Ylisaari Sami

Oulun kaupunki - Kulttuurijohtaja / Kulttuurin vastuualue